

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง "ชีวิตการทำงานบุคลากรการแพทย์: กรณีการคุกคามทางเพศจากการทำงาน" มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงประสบการณ์การถูกคุกคามทางเพศของกลุ่มบุคลากรการแพทย์หญิง โดยศึกษาการให้ความหมาย รูปแบบของพฤติกรรมในการคุกคามทางเพศ ผลกระทบด้านร่างกายจิตใจ และผลกระทบอันเกิดจากหน้าที่การทำงาน ปัจจัยที่อื้อต่อการเกิดปัญหาการคุกคามทางเพศ ตลอดจนกระบวนการแก้ปัญหาของผู้ถูกคุกคามและหน่วยงานในองค์กร กรณีศึกษาที่ใช้ในครั้งนี้เป็นบุคลากรการแพทย์หญิงในโรงพยาบาลที่สังกัดกระทรวงกลาโหม จำนวน 11 ราย ใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การเล่าเรื่อง ประกอบกับการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

การศึกษาเรื่องการให้ความหมายการคุกคามทางเพศพบว่า ผู้หญิงส่วนใหญ่ได้ให้ความหมายจากประสบการณ์การถูกคุกคามทางเพศของตนเอง โดยผู้หญิงมองว่า การคุกคามทางเพศจากการทำงานเป็นการใช้อำนาจของเพศชายต่อเพศหญิง ด้วยการใช้ วาจา ท่าทาง ร่างกาย และกระทำข้ามโดยที่ผู้หญิงไม่ปราถนา เนื่องจากสร้างความอึดอัด กดดัน ทั้งร่างกายและจิตใจ ทำให้เสื่อมเสียเรื่อยๆ เกียรติภูมิ และความภาคภูมิใจในวิชาชีพ ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า มีการคุกคามทางเพศทั้ง 2 ประเภท คือ การแกลเปลี่ยนผลประโยชน์ ภายใต้บริบทของการใช้อำนาจจากผู้บังคับบัญชาที่สูงกว่า และจากเพื่อนร่วมงาน ด้วยการแกลเปลี่ยนผลประโยชน์ในหน้าที่การทำงาน ประเภทที่สอง คือ การคุกคามโดยการสร้างสภาพการทำงานที่เป็นปฏิปักษ์ ผู้คุกคามมีทั้งผู้บังคับบัญชาที่สูงกว่า เพื่อนร่วมงาน ผู้รับบริการ (ผู้ป่วย) และคนเปลกหน้า ลักษณะของพฤติกรรมการคุกคามทางเพศ พบว่าครอบคลุม ทั้ง 3 ลักษณะ คือ การคุกคามทางวาจา การแสดงท่าทาง และการสัมผัสร่างกาย ผลกระทบจากการคุกคามทางเพศ พบว่าส่งผลกระทบต่อร่างกาย จิตใจ ทำให้อับอาย หวาดระแวง เครียด รู้สึกเสียเกียรติ ส่วนผลกระทบในหน้าที่การทำงาน ถูกกลั่นแกล้ง ถูกกดดันทางภาพ และมีอัตราการขาดงานมากขึ้นไปจนถึงการลาออกจากงาน นับได้ว่าเป็นความสูญเสียอย่างมหาศาลในรูปของเม็ดเงินและทรัพยากรบุคคล ซึ่งจะส่งผลต่อระดับความเรื่องมั่น และภาพลักษณ์องค์กร

สำหรับปัจจัยในโรงพยาบาลที่อื้ออ่านวยต่อการคุกคามทางเพศจากการทำงาน ได้แก่ ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม โดยเงื่อนไขการจ้างงาน ทำให้ผู้หญิงต้องจำยอมอยู่ในระบบ โครงสร้าง โครงสร้างองค์กรและวัฒนธรรมองค์กร โครงสร้างองค์กรแบบสายการบังคับบัญชา แบบรายชื่นและวัฒนธรรมแบบผู้ชายที่มีลักษณะความเป็นชายเข้มข้น เป็นปัจจัยสำคัญ

ที่ส่งผลกระทบต่อทัศนคติการมองปัญหาและการปรับตัวของผู้หันปฏิบัติในองค์กร รวมทั้งการแก้ไขปัญหาการคุกคามทางเพศจากการทำงานในระดับบริหาร สภาพแวดล้อม อันได้แก่ เวลาและสถานที่ อำนาจต่อรองและลักษณะงานที่ผู้หันคุกคามต้องปฏิบัติ รวมทั้งสื่อสารมวลชนนอกจานี กระบวนการร้องทุกข์ ทัศนคติและความเชื่อ ล้วนส่งผลต่อการเลือกที่จะร้องเรียนหรือไม่ร้องเรียน

การศึกษากระบวนการแก้ปัญหาของผู้เสียหาย พบว่า กระบวนการติดต่อกันจากการคุกคามทางเพศนั้น มีความหลากหลาย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ ประสบการณ์ ความเข้าใจส่วนบุคคล การสนับสนุนทางสังคม ทำให้ผู้หันปฏิบัติเลือกที่จะร้องเรียน หรือไม่ร้องเรียน ตามขั้นตอนขององค์กร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทที่แวดล้อมในเวลานั้นๆ นอกจากนี้การแก้ปัญหาขององค์กร พบว่า ทางหน่วยงานใช้ระเบียบการลงโทษแบบทหารเนื่องจากเป็นโรงพยาบาลในส่วนของกองทัพ โดยใช้ระเบียบการลงทัณฑ์ข้าราชการที่ทำผิดวินัย แต่ระเบียบในการลงโทษต่อประเด็น การคุกคามทางเพศโดยตรงยังไม่มี จึงเทียบเคียงการลงโทษในความผิดเกี่ยวกับความประพฤติ ที่ใกล้เคียงที่สุดแทน โดยมีผู้บังคับบัญชาเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจลงโทษ ทำให้ในทางปฏิบัติยังไม่สามารถบรรลุการแก้ปัญหาได้ และบุคลากรส่วนใหญ่ยังไม่ตระหนักรู้ ต่อประเด็นปัญหาการคุกคามทางเพศเท่าที่ควร ผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. องค์กรควรมีนโยบายเกี่ยวกับ การป้องกันและแก้ไขต่อประเด็นปัญหา การคุกคามทางเพศให้ชัดเจน และสร้างความเข้าใจต่อผู้บังคับบัญชา เนื่องจาก เป็นกลไกสำคัญ ที่จะช่วยให้การแก้ปัญหาระลุผล ตลอดจนมีการฝึกอบรม แก่บุคลากร พร้อมทั้งพัฒนากระบวนการกรากรล่าวโทษร้องทุกข์ที่มีผลบังคับใช้แก่ ผู้ทำงานทุกคนในองค์กร
2. รัฐควรมีการออกกฎหมายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศ โดยกำหนด นิยาม และขอบเขตที่ชัดเจน รวมทั้งให้ความคุ้มครองที่ครอบคลุมทั้งหญิงชาย และทุกสาขาอาชีพ ทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนการคุ้มครองให้ครอบคลุม ถึงการกระทำโดยบุคคลที่สามด้วย เช่น ผู้มาอับบิการ
3. หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ควรเห็นความสำคัญและให้ความใส่ใจ ในการปรับเปลี่ยนฐานคติเรื่องมิติหญิงชายโดยวิธีการต่างๆ เพื่อให้สังคม สามารถเข้าใจในเรื่องนี้ และร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการคุกคาม ทางเพศจากการทำงาน

Abstract

The research on "The Working Life of Medical Personnel : The Case of Sexual Harassment at Work" aims to study the female medical personnel's experiences of sexual harassment at work. The research is designed to study the definitions of sexual harassment at work given by them, the forms of behaviour in sexual harassment at work, their physical and mental impacts on the harassed, factors that facilitate the sexual harassment at work, and the solution process of the harassed and the organization. The case studies in this research are 11 female medical personnel working in a hospital affiliated to the Ministry of Defense. The methodology of this research is qualitative approach with narrative and in-depth interview.

The study of the definition of sexual harassment discovers that most of the female personnel define sexual harassment from their own experiences. They view that sexual harassment is the employ of power by male over female through various expressions i.e. verbal, non-verbal and physical actions. These expressions, many of which are repetitive, are not wanted by them because they caused physical and mental pressure and oppression. They also tarnished their reputation, their dignity and their professional pride. Secondly, two types of sexual harassment at work are found. They are the "quid pro quo" harassment under the context of power demanded by the higher commanders and by the colleagues for sexual favours in exchange for job and position promotion. The second type is the creation of a hostile working environment created by the higher commanders, the colleagues, including the third party, namely the clients (the patients) and strangers. Thirdly, three characteristics of sexual harassment behaviour are found i.e. verbal, non- verbal and physical touches. Fourthly, the findings out of the impacts from sexual harassment at work are the physical and mental effects such as embarrassment, being suspicious, stress and the losing of their dignity. The impacts on their career varied from being bullied, job demotion, job transfer, and higher rate of absenteeism to resignation. If it is calculated in terms of numerical figures and personnel resources, this can cause a detrimental loss of both the budget and qualified

personnel that in turn can affect the organization's confidence and image. Fifthly, factors in this hospital that contribute to sexual harassment at work are capitalism with its employment conditions that forced these female personnel to be under this economic structure, organizational structure and its culture - the multi-complex layers of hierarchical structure and intensive male culture. This affects these female medical personnel's work attitude and their adjustment to the organization as well as the solutions in the executive level. The other factors are the environmental context i.e. time and place, bargaining power and the characteristic of job that the harassed have to perform as well as pornography. Sixthly, another finding out is that the grievance procedures, attitude and believes can effect the decision of the harassed whether to complain or not. Seventhly, the study of the solutions of the harassed shows that their reactions are of various kinds depending on their experiences, their personal understanding, and social support. These would enable them to decide whether to complain according to the organizational process or stay silent which depend on the environmental context at that moment. Eighthly, regarding the organization's problem solving procedures the research finds that the hospital uses military disciplinary punishment since the hospital is run by the army. Yet, there is no direct punishment for sexual harassment in the military disciplinary punishment. Therefore, the punishment is made equivalent to the nearest one. However, because the supervisor has the authority to punish, it is still difficult to achieve a practical problem solution in this case. This is due to the fact that most personnel do not aware of the sexual harassment problems. Thus, the author suggests some solutions as follows:

1. The organization should have specific and clear policy on the prevention and solving procedures of the sexual harassment at work problems. This will help facilitate understanding of the commanders. As they are important mechanism that will materialize the success of the sexual harassment at work solutions. The organization should also provide training and develop grievance procedures that can be effective for everyone in the organization.

- 2.The State should issue a law on sexual harassment with clear definitions and scope as well as providing protection to both men and women in all career fields and to both state and private organizations including protection from the third party i.e. the clients.
- 3.Related state and private organizations should emphasize and give a strong attention to alter gender attitude. This will help create better understanding of the problems to the society and help coordinate for prevention and solutions of the sexual harassment at work problems.